

NYHETSBRÄV 3:2008

(Publicerat 2008-09-29)

Det finns mycket som jag skulle ha kunnat skriva nyhetsbrevsartiklar om under den senaste tiden. Den dramatiska amerikanska presidentvalskampanjen är en sak, och den pågående ekonomiska turbulensen är en annan. Men som jag förklarade i mitt förra nyhetsbrev lägger jag numera tonvikten på bloggandet (<http://edristankar.blogspot.com>). Så om du är intresserad av mina synpunkter på t.ex. de två just nämnda frågorna så är det i huvudsak bloggen som gäller.

Men som jag också utlovade i förra nyhetsbrevet kommer det även fortsättningsvis att dimpa ner nyhetsbrev från mig när jag har nyheter att kungöra och/eller när jag känt mig inspirerad till en eller annan reflektion som jag tycker passar för just nyhetsbrevet. Och här på kvällskvisten damp det faktiskt helt oförhoppandes ner en kort liten nyhetsbrevsartikel i mitt hjärnkontor. Den handlar om den pågående ekonomiska krisen. Eventuellt hamnar den även på bloggen, men först hamnar den hos mina trogna nyhetsbrevsprenumeranter.

I. Var är havren?

Pengar är ett svårt ämne. De är abstrakta. Sedlar i handen eller i madrassen är förstas lite mindre abstrakt än olika kombinationer av ettor och nollor, som ju är "substansen" i det digitala penningflödet. Men varför har pengar ett värde? För egen del lärde jag mig detta på den lilla bondgård som jag är uppväxt på. Som liten grabb förstod jag ju att pengar var viktigt om man ville skaffa sig något som man inte hade. Men varför fanns det inte alltid pengar till allt som gick att önska? När jag funderade över det förstod jag att pengar inte har något värde i sig. Skall de alls ha något värde måste det finnas något bakom dem som är reellt värdefullt annars är de bara värda papperet som de är tryckta på. Och i den värld där jag fanns som liten grabb handlade det om hö, mjölk, ägg, spannmål, griskött etc. Fanns inte detta så fanns inga pengar. En insikt som jag formulerade som "pengar är havre".

Nu har vi en stor och av allt att döma svårbegriplig ekonomisk kris som väcker rädsla över hela planeten. Ingen vet riktigt hur det hela skall hanteras. Men vilket är egentligen problemet? Enkelt uttryckt kan det beskrivas som en fråga, nämligen "var är havren?". Vi har en ekonomi där vi av olika föga smickrande anledningar tillåtit oss att å det grövsta tappa kontakten med de reella värden som måste finnas bakom pengarna. Drivna av penningssugenhet har vi funnit sätt att få mer pengar, och så länge vi inte bekymrar oss om havren – dvs. vilka värden som fanns bakom pengarna – känner vi oss rika. Men skillnaden mellan penningrikedom och havrerikedom kan inte vara hur stor som helst. Då blir nämligen havrefrågan akut. Alla ställer sig plötsligt frågan vilket är pengarnas (och naturligtvis aktiernas, obligationernas, optionernas etc. etc.) reella "havrevärde". Ångesten sprider sig. Det känns rent av som att alla värden kan vara på väg att försvinna. Men så är det förstas inte. Havre är fortfarande havre. Och när det hela lugnat ner sig så har vi i bästa fall bara förlorat de värden som vi inbillade oss att vi hade.

Det den nuvarande krisen handlar om på ett djupare plan är spelreglerna för vårt nuvarande ekonomiska system. Som det är nu är utrymmet för penningekonomin

att tappa kontakten med ”havrevärdet” alldeles för stort. Detta är en problematik som vi inte bör ta lätt på, för när skillnaden mellan ”penningvärde” och ”havrevärde” drivits över en viss gräns kan resultatet bli att penningekonomin brakar ihop och landar i bytesekonomins reella värden.

Jag säger inte att vi är där nu. Men jag utesluter inte att om vi är tillräckligt rädda och kortsynta så kan vi hamna där, åtminstone för en tid. Ur ett övergripande perspektiv är det emellertid alldeles klart att det som behövs i den nuvarande krisen är globala systemförändrande reformer som gör att vi får ett ekonomiskt system som tyglar finansmarknadernas tendens att regelbundet föröda den reella ekonomin (havreekonomin) i försöken att säkra de fiktiva värden som man suggererat sig till att tro att man ägde. Reformerna som dessutom måste vara inriktade på att ekonomin skall möjliggöra drägliga och rimligt rättvisa levnadsomständigheter för alla människor på vår jord inom ramarna för de ekologiska realiteter som gäller på vår hemvist i kosmos.

Rättvisa och måttlighet är värden för en ny tid!